

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 545.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474241712/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- 281 *min herte*: min kære. – *interesse*: økonomiske el. materielle hensyn. – *derimod*: til gengæld. – *fabel*: berygtet el. til grin. – *ambition*: ære-kærhed, stolthed. – *min h.*: kort for: min hjerte, kære. – *aisonnerede (...)*: saaledes: anstillede sådanne betragtninger.
- 282 *heller*: snarere. – *agere en Roman*: optræde som i en roman, dvs. romantisks. – *Poetisk*: som beskrevet i (vers-)digting. – *at der jo er*: at der ikke er. – *daarlighed*: tåbighed. – *minde*: tilladelse, accept.
- 283 *deres forsættes fuldbryndelse*: fuldbrydelsen af deres forset (hensigt, plan). – *straffe*: dadle. – *ammision*: til opgave. – *(ti (...)) byw*: sætningen i parentes siges sagt, fortroligt. – *signorier*: titler af seigneur, herre. – *maver*: mager. – *holde (...)) ørene stive*: taber ikke modet, giver ikke op. – *besynderlig*: især. – *extremitet*: yderlighed. – *stok* (styk) *von achten*: holl. navn for den sp. mønt Peso (de a ocho); 1 s.v.a. = 8 realer; mønten kendtes også i Da., hvor 1 s.v.a. = lidt mindre end 1 speciedaler = 6 mark, se n.t.s. 216.
- 284 *Hofmesterinde*: fordanskning af det sp. begreb dueña: anstandsdamme. – *gouvernere*: bestemme over, passe på. – *lidér dit Herskab*: har dit h. det. – *Duc*: sp.: hertug. – *de la Vera Cnux*: sp.: af det sande kors. – *de la Vera Cnux (...)*: *Cifuentes*: se n.t.s. 280. – *de las Spádas*: sp.: af kårderne. – *Abad*: sp.: abbed; det var skik, at adelens yngre sonner fik titlerne og indtagterne af gejstlige embeder, som så blev bestyret af andre. – *Marquez*: sp.: marquis. – *Cifuentes*: sp.: grevelig familie. – *la Marquesa*: sp.: marquise'en. – *før de Morens tider i Spanien*: før maurerne vandt indpas i Sp., dvs. før 711. – *Victorie*: sejr. – *eholdt*: fik, opnåede. – *kongen af Mesopotamien*: se n.t.s. 145. – *Tóledo*: by i det centrale Sp. (Castillien), syd for Madrid; byen blev erobret fra maurerne 1085.
- 285 *Liberie*: uniform for tjenerne i fornemme huse. – *højstibmte*: forkortelse for højstbemeldte; sidste led betyder: omtalte. – *Fendrik*: finebærter, bannerfører. – *musqvæt*: flintebosse; sådanne kom først i alm. brug i 16. og 17. årh. – *ikke 300aar siden (...)* i *brug*: se foreg. note og n.t.s. 146. – *Standarten*: fanen. – *raisons*: grunde.
- 286 *Ahner*: (adelige) forfædre. – *gemeent*: almindeligt, ordinært. – *invention*: idé. – *skamrerende*: galonerede, rigt pyntede. – *till*: ved. – *naar bøger-folk (...)*: *Hoff-folket allerslettest*: hentydning til den sorte sp. holdraft, der indførtes af Filip II (1555–1598) som modtræk mod den overhåndtagende pyntesyge. – *studser*: pranger. – *tillform*: forinden. – *Standar*: standart, fane.
- 287 *1 td guld*: én tonde guld = 100.000 rigsdaler, se n.t.s. 11. – *β*: skilling, se n.t.s. 84. – *en jode*: joderne var på komediens tid kendt som bl.a. tuskhandlere og marskandisere. – *skerv*: ringeste mønt, en broskdel af en skilling, for længst gået af brug på komediens tid. – *materien*: emnet. – *fodre*: fordré, kræve (ind). – *veed at leve*: har fine

- mannerer (jvf. fr.: *savoir-vivre*). – *post*: sag. – *Netteldug*: fint bomuldsstof. – *crediterede*: leverede på kredit. – *fast*: næsten.
- 288 *formedelst*: på grund af. – *chokolade*: Sp. importerede som det første europæiske land chokolade (fra Mexico); fra Sp. bredte brugen deraf sig til det øvrige Europa i 17. årh. – *Broquelen*: Broquel d’Oro, sp.: Gyldenskjold. – *reprinender*: rettesætte.
- 289 *reputation*: gode navn og rygte. – *Almanaker*: kalendere, indeholdende bl.a. vejrusdigheder for året (som havde ry for sjældent at slå til). – *reputetlig*: standsmæssigt. – *lejlighed*: plads, beskæftigelse. – *invitere*: finde på, »digtes. – *conjunctionerne*: omstændighederne.
- 290 *cavagnier*: selskab(er). – *ambition*: stolthed. – *overslægger*: planlægger, diskuterer. – *fortvilede*: forbandede.
- 291 *Fort*: straks (giv mig det). – *forsoret dig*: forsoret dig, svoret falsk. – *nøvet*: røbet. – *ingen gode*: ingen nytte, gavn. – *dolge*: skjule.
- 292 *pretendere alliance*: ønske (ægteskabs-)forbindelse.
- 293 *allerkier*:: forkertelse for: allerkæreste. – *till hans kierligheds forfremelse*: til at hjælpe (fremme) hans kærlighed med. – *findes*: vise mig at være.
- 294 *Hvi*: hvorfor. – *spise*: bespise. – *garandere*: garantere. – *ladt sig bruge*: stillet sig til (seksuel) rådighed. – *till felds*: i felten. – *Nederlandiske krig*: der kan enten være tale om den del af den sp. arvefølgekrig (1700-1713), der føres i de sydlige Nederlande, eller om krigen 1672-1678, hvor Sp. sammen med Holl. og den ty. kejser kæmpede mod Fr., men blev tvunget til landafståelser.
- 295 *generosit*: fr.: gavmildhed. – *staar (.) på*: vogter over, kæmper for. – *iblant*: nu og da. – *citerer de till eksempel*: anfører de (påberåber de sig) som eksempel. – *forsyfoden*: for Syndfloden, hvorom berettes i 1. Mos. 6-8. – *allene (kun) drak vand*: Noa anføres som den første vindyrker, 1. Mos. 9,20. – *skilling*: se n.t.s. 84. – *Hofnar*: hofnarre ved fyrstehoffer var gået af brug på komediens tid (med undtagelse af Peter den Store af Ruslands); hofnarren havde traditionelt fri-sprog. – *sofremme*: se n.t.s. 293. – *Redebonhed*: beredvillighed. – *position*: (ægteskabs-)tilbud. – *naar*: hvis.
- 296 *recommenderer*: anbefaler. – *Philosophus*: lat.: filosof. – *artigt*: kløgtigt, morsomt.
- 297 *rundtalenhed*: åbenmundethed. – *nøves*: røbes. – *udfoder*: kræver. – *hemmelige sager*: (også) intime forhold. – *Laquais*: lakaj, tjener. – *Liberie*: se n.t.s. 285. – *Extremadura*: i denne sp. provins var befolkningen sterkt oplandet med maurerne (araberne).
- 298 *de Mohre*: maurerne. – *ave Maria*: lat.: vær hilset, Maria; katolsk bøn med denne indledning. – *de monte Rico*: sp.: af det rige bjerg. – *denodie*: (kostbart) smykke.
- 299 *gemen*: ordiner, jævn. – *materie*: stof. – *attraa*: ønske, behov. – *beester*: